URDHËR
Nr. 189, datë 21.5.2025

PËR MIRATIMIN E FORMATIT TË RAPORTIT TREVJEÇAR PËR ZBATIMIN E LIGJIT NR. 162/2014, "PËR MBROJTJEN E CILËSISË SË AJRIT NË MJEDIS", I NDRYSHUAR, DHE INFORMACIONIN QË DUHET TË PËRMBAJË KY RAPORT

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102, të Kushtetutës dhe të pikës 5, të nenit 19, të ligjit nr. 162/2014, "Për mbrojtjen e cilësisë së ajrit në mjedis", i ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Miratimin e formatit të raportit trevjeçar për zbatimin e ligjit nr. 162/2014, "Për mbrojtjen e cilësisë së ajrit në mjedis", i ndryshuar, dhe informacionin që duhet të përmbajë ky raport, sipas shtojcës 1, bashkëlidhur këtij urdhri dhe që është pjesë përbërëse e tij.
2. Ngarkohet drejtoria përgjegjëse për cilësinë e ajrit në ministrinë përgjegjëse për mjedisin dhe Agjencia Kombëtare e Mjedisit për zbatimin e këtij urdhri.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë.

MINISTËR I TURIZMIT DHE MJEDISIT
Mirela Kumbaro Furxhi

SHTOJCA 1
FORMATI I RAPORTIT TREVJEÇAR PËR ZBATIMIN E LIGJIT NR. 162/2014, "PËR MBROJTJEN E CILËSISË SË AJRIT NË MJEDIS", I NDRYSHUAR, DHE INFORMACIONIN QË DUHET TË PËRMBAJË KY RAPORT

Ky format përcakton rregullat për përgatitjen e raportit 3-vjeçar për zbatimin e ligjit nr. 162, datë 4.12.2014, "Për Mbrojtjen e cilësisë së ajrit në mjedis", i ndryshuar.

PËRMBLEDHJE

Raporti 3-vjeçar, duhet të përfshijë informacion mbi rrjetin e monitorimit kombëtar dhe lokal në territorin e Republikës së Shqipërisë, cilësinë e ajrit në mjedis, masat e ndërmarra në kuadër të monitorimit, inspektimit, bashkëpunimit dhe koordinimit ndër institucional në nivel qendror dhe lokal, përgatitjen dhe zbatimin e planeve kombëtare dhe lokale për cilësinë e ajrit në mjedis.

Raporti 3-vjeçar bazohet kryesisht në informacionin dhe të dhënat e raporteve 1-vjeçare që Agjencia Kombëtare e Mjedisit përgatit në zbatim të nenit 11 të ligjit 162/2014, si dhe në informacione të tjera shtesë, që sigurohen nga koordinimi me institucionet përgjegjëse sipas legjislacionit në fuqi.

KAPITULLI 1
PARATHËNIE

Në këtë kapitull duhet të paraqitet shkurtimisht rëndësia dhe roli i cilësisë së ajrit në mjedis, si një nga komponentët më të rëndësishëm mjedisorë dhe që luan një rol të rëndësishëm në shëndetin e njeriut, në organizmat e gjallë, në biodiversitet dhe klimë.

Duhet të tregohen shkurtimisht ndotësit e ajrit në mjedis që janë përcaktuar si detyrim kombëtar për vlerësim dhe monitorim, institucionet përgjegjëse, duke përfshirë institucionet dhe laboratorët që kryejnë procesin e monitorimit të ndotësve të veçantë në ajrin në mjedis.

Gjithashtu, duhet të përshkruhet shkurtimisht në një paragraf gjendja e cilësisë së ajrit në mjedis në nivel kombëtar për periudhën 3-vjeçare të raportimit, bazuar në vlerësimet e bëra nga AKM-ja (monitorimi dhe inventari shkarkimeve).

Të paraqitet në mënyrë të përmbledhur gjendja e cilësisë së ajrit në mjedis, sipas të dhënave të marra nga raportet vjetore që përgatiten nga AKM-ja.

Të jepet shkurtimisht vlerësimi i cilësisë së ajrit në mjedis dhe klasifikimi i kategorive përkatëse të cilësisë së ajrit në mjedis në Republikën e Shqipërisë.

Së fundi, mund të përshkruhet roli dhe masat e marra nga qeveria e Republikës së Shqipërisë në kuadër të promovimit dhe mbrojtjes së shëndetit dhe mjedisit, si dhe forcimit të bashkëpunimit rajonal dhe ndërkombëtar.

KAPITULLI 2
VLERËSIMI I CILËSISË SË AJRIT PËR PERIUDHËN 3-VJEÇARE (viti xxxx–viti yyyy)

Vlerësimi i cilësisë së ajrit për periudhën 3-vjeçare bazohet në analizën përmbledhëse të përqendrimeve vjetore të ndotësve të gjetur në ajrin në mjedis, duke zbatuar kriteret e vlerësimit në përputhje me legjislacionin kombëtar për kushtet e monitorimit dhe kërkesat për cilësinë e ajrit.

Në këtë pjesë të raportit, krahasohen vlerat mesatare vjetore të arritura nga procesi i monitorimit gjatë periudhës 3-vjeçare të ndotësve të ajrit në mjedis me vlerat kufi të parametrave për mbrojtjen e shëndetit të njeriut, sipas kritereve kombëtare të pranueshme për kërkesat e cilësisë se ajrit, të cilat duhet të paraqiten edhe në formë tabelare dhe grafike.

Pjesë përbërëse e këtij raporti duhet të jetë dhe një përmbledhje 3-vjeçare mbi vlerësimin e cilësisë së ajrit sipas zonave dhe aglomerateve, në përputhje me legjislacionin në fuqi. Këto të dhëna të paraqiten në formë tabelare, grafike duke përfshirë edhe të dhëna sipas shpërndarjes hapësinore.

2.1. Kategoritë e cilësisë së ajrit

Rezultatet e monitorimit vjetor të cilësisë së ajrit në mjedis, të grumbulluara dhe të përpunuara statistikisht çdo vit nga AKM-ja, janë bazë për përcaktimin e kategorive të cilësisë së ajrit në mjedis për periudhën 3-vjeçare, e ndarë kjo sipas zonave dhe aglomerateve të territorit të Republikës së Shqipërisë.

Në këtë nënkapitull duhet të paraqitet në mënyrë të përqendruar klasifikimi i kategorive të cilësisë së ajrit në mjedis për çdo vit kalendarik, që përkon me periudhën 3-vjeçare të raportimit. Kategoritë e cilësisë së ajrit klasifikohen dhe përcaktohen në bazë të përqendrimeve totale dhe përmbajtjes vjetore të ndotësve të pranishëm në ajrin e mjedisit, të cilat përfaqësojnë vlerësimin zyrtar të cilësisë së ajrit në territorin e Republikës së Shqipërisë.

Për çdo vit kalendarik, të paraqiten në formë tabelare, vlerat e indekseve të cilësisë së ajrit (AQI) dhe përqendrimet korresponduese të ndotësve atmosferikë në monitorim, bazuar në legjislacionin kombëtar. Çdo kategori duhet të korrespondojë me një nivel të ndryshëm të ndikimit në shëndet dhe të paraqitet me një ngjyrë të veçantë.

2.2. Të dhënat e monitorimit të cilësisë së ajrit gjatë periudhës 3-vjeçare

Në këtë nënkapitull paraqiten të dhënat e vlefshme të marra nga zbatimi i teknikave të matjeve, sipas referencave, të realizuara gjatë procesit të monitorimit për periudhën 3-vjeçare, të cilat përdoren për të vlerësuar cilësinë e ajrit në mjedis.

Të paraqitet në formë tabelare vlerësimi i cilësisë së ajrit bazuar në kategoritë e cilësisë së ajrit të përcaktuara për çdo vit monitorimi. Tabela duhet të përmbajë: i. zonat dhe aglomerate; ii. emërtimin e stacioneve të matjes; dhe iii. vlerën vjetore të përqendrimit të çdo ndotësi përkatës në monitorim.

Bazuar në të dhënat e vlefshme të grumbulluara nga monitorimi i cilësisë së ajrit të kryer në vite dhe në kategorizimin e cilësisë së ajrit në vitet përkatëse të monitorimit që përfshihen në periudhën 3-vjeçare të raportimit, duhet të paraqitet në formë tabelare tendenca *(trendi)* e cilësisë së ajrit, sipas zonave, aglomerateve, qyteteve dhe popullsisë së ekspozuar ndaj ndotësve të pranishëm në ajër gjatë kësaj periudhe. Të paraqitet shpërndarja hapësinore e rrjetit të stacioneve dhe pikat matëse për

monitorimin e cilësisë së ajrit, rezultatet e të cilave përdoren për të vlerësuar cilësinë e ajrit në territorin e Republikës së Shqipërisë për periudhën 3-vjeçare të raportimit.

Paraqitja statistikore e përqendrimit total, të ndotësve të ajrit në mjedis të monitoruar gjatë periudhës kohore 3-vjeçare, si dhe të gjitha rezultatet përfundimtare të vlefshme të arritura gjatë periudhës së monitorimit të kryer, duhet të jepen në formë tabelare dhe grafike për çdo ndotës të matur të dhënë në raportimin vjetor për vlerësimin e cilësisë së ajrit në mjedis, që përgatitet nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit.

2.3. Ekspozimi i popullsisë urbane ndaj grimcave të pluhurit PM10 dhe PM2.5

Shkurtimisht të paraqiten karakteristikat fiziko-kimike të grimcave PM10 dhe PM2.5, duke treguar efektet negative mjedisore dhe shëndetësore që mund të shkaktohen në shëndetin e popullatës së ekspozuar.

Në këtë pjesë të raportit, për periudhën 3-vjeçare të raportimit, jepet paraqitja krahasuese e vlerave mesatare vjetore të përqendrimeve të PM10 dhe PM2.5, vlerat mesatare në sezonin e ftohtë dhe të ngrohtë të regjistruara nga stacionet e monitorimit me kufirin e vlerës vjetore.

Në këtë nënkapitull duhet të paraqitet treguesi i llogaritur i ekspozimit të popullsisë urbane ndaj veprimit të grimcave të pluhurit PM10 dhe PM2.5, që tregon përqendrimin mesatar ndaj të cilit është i ekspozuar çdo banor i mjedisit urban në Republikën e Shqipërisë.

KAPITULLI 3
BURIMET E NDOTJES SË AJRIT NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË PËR PERIUDHËN 3-VJEÇARE

AKM-ja, në përputhje me dispozitat ligjore, harton dhe menaxhon regjistrin kombëtar të burimeve të ndotjes së ajrit. Mbledhja dhe përpunimi i të dhënave për hartimin e raportit kombëtar të inventarit të shkarkimeve të marra për çdo vit, bazohet në metodologjinë e dhënë në udhëzues dhe Konventa ndërkombëtare për Inventarin e Shkarkimit të Ndotësve të Ajrit.

Të paraqiten shkurtimisht marrëveshjet kryesore të ratifikuara nga vendi ynë ose konventat në të cilat vendi ynë është anëtar, si CLRTAP etj., si dhe angazhimi institucioneve në vend për zbatimin dhe përmbushjen e detyrimeve dhe raportimeve që rrjedhin në kuadër të këtyre marrëveshjeve, bazuar në sa më sipër në këtë kapitull të raportit, duhet që për çdo ndotës të monitoruar përgjatë periudhës 3-vjeçare të raportimit, të paraqitet klasifikimi i burimeve sipas sektorëve kryesorë të shkarkimit të ndotjeve dhe kontributi i secilit burim specifik të ndotjes në ajrin në mjedis, duke u bazuar në inventarin kombëtar të ndotjes së ajrit.

Bazuar në të dhënat e dorëzuara në Regjistrin Kombëtar të Burimeve të Ndotjes për çdo vit kalendarik kryhet analiza e shkarkimeve të substancave ndotëse.

Kontributi i sektorëve të ndryshëm në shkarkimet totale vjetore të ndotësve në monitorim, në Republikën e Shqipërisë të paraqitet në formë tabelare dhe grafike.

Të paraqitet shpërndarja hapësinore e sasisë totale të shkarkimeve vjetore për çdo ndotës në monitorim gjatë periudhës 3-vjeçare të raportimit.

KAPITULLI 4
REZULTATET E ZBATIMIT TË PLANEVE KOMBËTARE DHE LOKALE TË CILËSISË SË AJRIT

Të jepet informacion mbi përgatitjen dhe zbatimin e planeve kombëtare dhe lokale të cilësisë së ajrit gjatë periudhës 3-vjeçare të raportimit.

Të jepet informacion mbi masat e zbatuara gjatë periudhës 3-vjeçare të raportimit që kontribuojnë në mbrojtjen, përmirësimin e cilësisë së ajrit në vend.

KAPITULLI 5
REZULTATET E MONITORIMIT DHE INSPEKTIMEVE NGA INSTITUCIONET SIPAS FUSHËS SË PËRGJEGJËSISË

Të paraqiten të dhënat e marra nga institucionet përgjegjëse për monitorimin dhe inspektimet e kryera gjatë periudhës 3-vjeçare, bazuar në fushën e përgjegjësisë institucionale, sipas legjislacionit për cilësinë e ajrit në mjedis.

Të jepet informacion mbi bashkëpunimet, koordinimet ndërinstitucionale në nivel qendror dhe lokal, gjatë periudhës 3-vjeçare të raportimit (viti x–viti y).

Të jepet informacion mbi bashkëpunime të tjera (shoqata mjedisore; të rinjtë etj.), që kanë ndodhur gjatë periudhës 3-vjeçare.

Të jepet informacion mbi bashkëpunimet rajonale dhe ndërkombëtare gjatë periudhës 3-vjeçare.

Të jepet informacion mbi projektet e zbatuara gjatë periudhës raportuese që kontribuojnë në cilësinë e ajrit.

Të jepet informacion mbi sfidat dhe hapat e mëtejshme për forcimin e monitorimit dhe kontrollit.

Nëse ndonjë nga të dhënat e cituara në kuadër të përgatitjes së raportit 3-vjeçar nuk mund të pasqyrohet në raport, jepen argumentet përkatëse.

KAPITULLI 6
PËRFUNDIME

Nga përpunimi statistikor i rezultateve të vlefshme të marra nga rrjeti i monitorimit kombëtar dhe lokal për vlerësimin e cilësisë së ajrit në mjedis gjatë periudhës 3-vjeçare të raportimit, paraqiten tejkalimet e vlerave kufitare për ndotësit e analizuar, nëse janë gjendur mbi vlerat maksimale të lejuara dhe të tregohen burimet përkatëse të tyre.

Bazuar në rezultatet e vjetore të monitorimit për çdo ndotës të matur, të tregohet cilësia e ajrit për çdo zonë, aglomerat dhe të bëhet vlerësimi i gjendjes së cilësisë së ajrit për gjithë territorin.

Të tregohet gjendja e cilësisë së ajrit në mjedis të gjetur, bazuar në matjet, që janë kryer në rrjetin kombëtar dhe lokal të monitorimit gjatë periudhës 3-vjeçare.

Analiza e cilësisë së ajrit në mjedis gjatë periudhës 3-vjeçare (bazuar në raportin vjetor të monitorimit të ajrit në mjedis dhe inventarin e shkarkimeve në ajër, si dhe masat e ndërmarra në vend apo për përmirësimin dhe mbrojtjen e cilësisë së ajrit), shërben për të hartuar, miratuar planet e masave që duhen ndërmarrë në vijim për mbrojtjen dhe menaxhimin e cilësisë së ajrit në mjedis në territorin e Republikës së Shqipërisë.